# JULKISASIAMIEHEN RATKAISUEHDOTUS
# CARL OTTO LENZ
## 4 päivänä toukokuuta 1995 *

## A — Johdanto

1. Arbeidsrechtbank Antwerpenin ennakkoratkaisukysymys koskee asetuksen (ETY) N:o 1408/71 [1] 12 artiklan 2 kohdan ja 46 artiklan tulkintaa asiassa, jossa kantajan vanhuuseläkelaskelma on saatettu Rijksdienst voor Pensioenenin (jäljempänä vastaaja) tarkistettavaksi.

## 2. Käsittelyn perustana olevat tosiseikat

Kantaja syntyi 4.11.1921 Saksassa. Hän oli Saksassa ansiotyössä vuoden 1937 lopusta vuoden 1948 alkuun. [2] Avioiduttuaan 31.1.1948 Belgian kansalaisen kanssa hän sai Belgian kansalaisuuden. Avioliiton aikana hän oli vuodesta 1973 vuoteen 1979 osa-aikatyössä. Vuoden 1981 maaliskuusta aviopuolisot asuivat erillään. Avioero sai lainvoiman, kun se rekisteröitiin 12.2.1991 väestörekisteriin.

## 3. Kantajan eläke-etuuksien määräytymisperusteet:

Täytettyään 60 vuotta kantaja on saanut 1.12.1981 alkaen belgialaista yksilöllistä vanhuuseläkettä Belgiassa tapahtuneen 7 vuotta kestäneen työskentelynsä perusteella. Sen jälkeen kun hän oli täyttänyt 65 vuotta, hän alkoi 1.12.1986 alkaen saada Saksan vanhuuseläkettä Saksassa tapahtuneen noin 11 vuotta kestäneen työskentelynsä perusteella.

* Alkuperäinen kieli: saksa.

1 — Sosiaaliturvajärjestelmien soveltamisesta yhteisön alueella liikkuviin palkattuihin työntekijöi-hin, itsenäisiin ammatinharjoittajiin ja heidän perheenjäseniinsä 14 päivänä kesäkuuta 1971 annettu neuvos-ton asetus (ETY) N:o 1408/71, sellaisena kuin se oli muutettuna valituksenalaista päätöstä tehtäessä 2.6.1983 annetulla neuvoston asetuksella (ETY) N:o 2001/83 (EYVL L 230, 22.8.1983, s. 8); vrt. myös asian kannalta keskeisiin neuvoston asetuksen N:o 1408/71 säännöksiin myöhemmin tehdyt muutokset 30.4.1992 annetulla neuvoston asetuksella (ETY) N:o 1248/92 (EYVL L 136, 30.4.1992, s. 7); asetus (ETY) N:o 1408/71 konsolidoidussa muodossaan (EYVL C 325, 10.9.1992, s. 1) ja viimeksi muutettuna 30.6.1993 annetulla neuvoston asetuksella (ETY) N:o 1945/93 (EYVL L 181, 23.7.1993, s. 1).

2 — Tiedot ilmenevät ennakkoratkaisukysymyksen esittämisestä tehdyn päätöksen sivulta 3 ja kantajan huomautuksista.

Sen jälkeen kun kantajan aviomiehelle oli myönnetty eläke hänen täytettyään 65 vuotta, muuttui kantajan eläkeoikeudellinen asema 1.7.1988 alkaen. Kantaja sai edelleen saksalaista eläkettä sekä belgialaista eläkettä puolisostaan tosiasiallisesti erillään asuvana aviovaimona. Kantaja luopui 15.4.1988 oikeudestaan itse ansaitsemaansa belgialaiseen vanhuuseläkkeeseen siihen asti, kunnes avioero sai 12.2.1991 lainvoiman, kun se rekisteröitiin väestörekisteriin. Siitä alkaen kyseisen eläkkeen maksu on ollut keskeytettynä. Avioero muutti kantajan eläkeoikeudellista asemaa uudelleen. Kantajalle myönnettiin 10.7.1991 tehdyllä päätöksellä vanhuuseläke 1.3.1991 alkaen; päätös perustui kantajan asemaan eronneena aviovaimona ja hyväksyttyyn 33 vuoden vakuutushistoriaan (1948—1980) siten, että tästä ajasta jätetään kuitenkin huomioon ottamatta 4 vuotta täyden yksikön ylittymisen vuoksi.

4. Vastaajan esittämät laskelmat:

Eronneen aviovaimon vanhuuseläkkeeseen laskettava aika: 33 vuotta (1948—1980, mikä vastaa aikaa avioitumisesta tosiasialliseen eroon). Itse ansaittuun vanhuuseläkkeeseen laskettava aika: 11 vuotta (1936 ja 1938—1947, [3] mikä vastaa työssäoloaikaa Saksassa ennen avioliittoa) ja 7 vuotta (1973—1979, mikä vastaa työssäoloaikaa Belgiassa avioliiton aikana) eli yhteensä 18 vuotta. Kaikkiaan kertymä on 51 vuotta (33 ja 18 vuotta), joista 7 vuotta (1973—1979) on otettu kahdesti huomioon, joten täysi yksikkö (40/40 vuotta) ylittyy neljälle vuodella (51 vuodesta vähennettynä 7 vuotta on yhteensä 44 vuotta). Lain mukaan [4] huomioon otetaan ainoastaan ne 40 vuotta, jotka johtavat suurimpaan eläkkeeseen. Epäedullisimpia vuosia 1948—1951 ei siten oteta huomioon.

5. Edellä oleva laskelma perustuu 21.12.1967 annetun kuninkaallisen asetuksen [5] 75 pykälään ja sitä seuraaviin pykäliin. Näiden säännösten perusteella eronnut aviovaimo saa vanhuuseläkettä samoin edellytyksin, [6] kuin jos hän olisi avioliittonsa aikana itse työskennellyt. [7] Eläkkeensaajan oikeudet on tutkittava viran puolesta. [8] Vastaaja vetoaa kuninkaallisen asetuksen nro 50 [9] 10 a pykälän päällekkäisyyden estämisäännökseen. Siinä määrätään:

Jos työntekijä voi vedota vanhuuseläkkeen saamiseksi tämän asetuksen lisäksi yhteen tai

3 — Vastaajan huomioon ottamat ajanjaksot toistetaan ennakkoratkaisukysymyksen esittämisestä tehdyn päätöksen sivulla 4.

4 — 20.7.1990 annetun lain 3 pykälä.

5 — 21.12.1967 annettu kuninkaallinen asetus (palkkatyöntekijöiden vanhuuseläke-etuuksien ja jälkeenjääneiden etuuksien järjestelmän yleisestä järjestämisestä), *Moniteur belge* 16.1.1968.

6 — "La pension de retraite ... est acquise sous les mêmes conditions *comme si* le conjoint divorcé avait lui-même exercé une activité comme travailleur salarié pendant la durée de son mariage avec son ex-conjoint."
"Het rustpensioen ... wordt verworven onder dezelfde voorwaarden *alsof* de gescheiden echtgenoot zelf een activiteit als werknemer zou hebben uitgeoefend tijdens de duur van zijn huwelijk met de gewezen echtgenoot." (Kursivointi tässä).

7 — Vrt. kuninkaallisen asetuksen 76 pykälän 1 momentti.

8 — Vrt. kuninkaallisen asetuksen 76 pykälän 2 momentti.

9 — 24.10.1967 annettu kuninkaallinen asetus nro 50 (palkkatyöntekijöiden ja jälkeenjääneiden vanhuuseläke-etuuksista), *Moniteur belge* 27.10.1967, 10 a pykälä lisättiin 29.8.1983 annetulla kuninkaallisella asetuksella nro 205, *Moniteur belge* 6.9.1983.

useampaan muuhun järjestelmään saadakseen myös sen perusteella vanhuuseläkettä tai muuta etuutta ja jos näiden osien yhteismäärä, jossa on otettu huomioon kaikki nämä eläkkeet, ylittää täyden yksikön, vähennetään työhistoriasta tarpeellinen määrä palkkatyöntekijän eläkkeeseen oikeuttavia vuosia, jotta yhteismäärä vähenee yksiköksi. [10]

Edellä olevaa säännöstä sovellettaessa on "muuna järjestelmänä" pidettävä jokaista belgialaista eläkejärjestelmää lukuun ottamatta itsenäisiä ammatinharjoittajia koskevaa eläkejärjestelmää ja jokaista siihen rinnastettavissa olevaa toisen valtion järjestelmää sekä kansainvälisoikeudellisen toimielimen henkilöstöön sovellettavaa järjestelmää. [11]

6. Kantaja riitautti 10.7.1991 tehdyn päätöksen, koska vastaaja ei ole ottanut huomioon avioliittovuosia 1948—1951. Kantaja katsoo olevansa oikeutettu vanhuuseläkkeeseen Saksan ja Belgian oikeuden mukaan. Hänen mukaansa nämä vanhuuseläkkeet ovat asetuksen n:o 1408/71 46 artiklassa tarkoitettuja samanlaisia etuuksia; sen vuoksi belgialaista vanhuuseläkettä ei saisi pienentää.

7. Ennakkoratkaisukysymyksen esittäneen tuomioistuimen kanta:

Eri jäsenvaltioista saataviin päällekkäisiin eläkkeisiin sovelletaan asetusta N:o 1408/71 ja erityisesti yhteisöjen tuomioistuimen sen 12 artiklan 2 kohdalle ja 46 artiklalle antaman tulkinnan mukaisesti. Tämän asetuksen 12 artiklan 2 kohdan perusteella jäsenvaltion säännöksiä etuuden vähentämiseksi, keskeyttämiseksi tai peruuttamiseksi tapauksissa, joissa ne menevät päällekkäin, voidaan soveltaa ainoastaan, jos ne menevät päällekkäin muiden sosiaaliturvaetuuksien kanssa. Yhteisön oikeuden kielto soveltaa kansallisia päällekkäisyyden estämissäännöksiä koskee ainoastaan "samanlaisia etuuksia", jotka kahden tai useamman jäsenvaltion jokin laitos myöntää 46, 50, 51 artiklan tai 60 artiklan 1 kohdan b alakohdan mukaisesti. "Samanlaisten etuuksien" määritelmän osalta ennakkoratkaisukysymyksen esittänyt tuomioistuin viittaa asetuksen N:o 1408/71 46 a artiklaan. [12] Vastaaminen tässä asiassa olennaiseen kysymykseen siitä, voidaanko kuninkaallisen asetuksen nro 50 10 a pykälän päällekkäisyyden estämissäännöstä soveltaa, edellyttää vastaamista myös kysymykseen siitä, ovatko eronneen aviovaimon vanhuuseläke ja itse ansaittu vanhuuseläke asetuksen N:o 1408/71

10 — Vrt. kuninkaallisen asetuksen nro 50 10 a pykälän 1 momentti.

11 — Vrt. kuninkaallisen asetuksen nro 50 10 a pykälän 3 momentti.

12 — Tämä säännös lisättiin asetukseen N:o 1408/71 asetuksella N:o 1248/92.

46 a kohdan artiklan 1 kohdassa tarkoitettuja samanlaisia etuuksia.

## B — Kannanotot

*Asianosaisten perustelut*

8. Yhteisöjen tuomioistuimelle esitetty ennakkoratkaisukysymys on seuraava:

"Ovatko yhtäältä saksalainen vanhuuseläke, jota kyseinen henkilö saa Saksassa täyttyneiden vakuutuskausien perusteella Saksan Angestelltenversicherungsgesetzin nojalla ja toisaalta belgialainen eronneelle aviopuolisolle kuninkaallisen asetuksen nro 50 75 ja 76 pykälän [13] nojalla myönnettävä vanhuuseläke, jota eronnut saa entiselle puolisolleen täyttyneiden vakuutuskausien perusteella ja samoin edellytyksin kuin jos hän olisi avioliittonsa aikana itse työskennellyt työntekijänä, asetuksen N:o 1408/71 12 artiklan 2 kohdassa tarkoitettuja samanlaisia etuuksia — asetuksen N:o 1408/71 46 ja 46 a artiklasta ja asetuksen (ETY) N:o 574/72 7 artiklasta aiheutuvin seurauksin?"

9. Kantaja vetoaa siihen, että kuninkaallisen asetuksen nro 50 10 a pykälän päällekkäisyyden estämissäännöstä on sovellettu virheellisesti laskettaessa hänen entisen puolisonsa eläkettä. Eri jäsenvaltioista maksettaviin päällekkäisiin eläkkeisiin sovelletaan asetuksen N:o 1408/71 12 artiklan 2 kohtaa ja 46 artiklaa siten kuin yhteisöjen tuomioistuin on tulkinnut niitä. Sen perusteella kansallista päällekkäisyyden estämissäännöstä voidaan soveltaa ainostaan, jos soveltaminen johtaa asetuksen N:o 1408/71 46 artiklan mukaan laskettavaa eläkettä korkeampaan eläkkeeseen. Kantajan mukaan hänen eläkkeensä olisi sen vuoksi laskettava asetuksen N:o 1408/71 46 artiklan perusteella, jotta näin saatua tulosta voitaisiin vertailla eläkkeeseen, joka on laskettu kansallisten säännösten mukaisesti (ja kuninkaallisen asetuksen nro 50 10 a pykälää soveltaen). Kantaja katsoo, että itse ansaittu vanhuuseläke ja eronneen aviovaimon vanhuuseläke ovat samanlaisia etuuksia. Tältä osin hän vetoaa 21.12.1967 annetun kuninkaallisen asetuksen 76 pykälään ja belgialaisessa oikeuskirjallisuudessa esitettyihin näkemyksiin sekä yhteisöjen tuomioistuimen asiassa Coenen [14] antamaan tuomioon.

13 — Sekä kantaja että vastaaja kiinnittävät huomiota siihen, että kyse ei ole kuninkaallisen asetuksen nro 50 75 tai 76 pykälästä, vaan 21.12.1967 annetusta kuninkaallisesta asetuksesta. Tämän toteaa myös nimenomaisesti ennakkoratkaisukysymyksen esittänyt tuomioistuin päätöksensä sivulla 7, joten on lähdettävä siitä, että ennakkoratkaisukysymyksessä on tältä osin kirjoitusvirhe.

14 — Asia 37/86, Coenen, tuomio 24.9.1987 (Kok. 1987, s. 3589).

10. Vastaaja puolestaan katsoo, että kantajalle kuuluva eronneen aviovaimon vanhuuseläke on määritettävä ainoastaan Belgian kansallista lainsäädäntöä soveltaen. Eronneen aviovaimon eläkettä ei myönnetä hänelle itselleen täyttyneiden vaan hänen entiselle puolisolleen täyttyneiden vakuutuskausien perusteella. Sen vuoksi laskettaessa kantajan eläkettä ei ole sovellettava asetuksen N:o 1408/71 46 artiklaa, koska sitä sovelletaanainoastaan,kunhenkilölläonpäällekkäisiäsamanlaisia etuuksia eri jäsenvaltioista. Vaikka asetusta N:o 1408/71 sovellettaisiin, niin sen 12 artiklan 2 kohdassa ei kielletä soveltamasta kuninkaallisen asetuksen nro 50 10 a pykälän päällekkäisyyden estämissäännöstä, koska käsiteltävänä olevassa asiassa ei ole kyse samanlaisista etuuksista.

11. Kuninkaallisen asetuksen 10 a pykälä ei myöskään ole päällekkäisyyden estämissäännös varsinaisessa mielessä, vaan rajoitussääntö. [15] Kantajalle myönnettävien eläke-etuuksien määrittämiseksi on tehtävä kaksi erillistä eläkelaskelmaa; toisaalta on tehtävä asetuksen N:o 1408/71 mukainen laskelma itse ansaitusta eläkkeestä 11 vuotta kestäneen, Saksassa tapahtuneen ja 7 vuotta kestäneen, Belgiassa tapahtuneen työskentelyn perusteella. Toisaalta on tehtävä ainoastaan Belgian lainsäädäntöä soveltaen laskelma eronneen aviovaimon eläkkeestä. Nämä kaksi eläkelaskelmaa yhdistämällä saadaan maksettava eläke. Johtopäätöksenään vastaaja katsoo, että ennakkoratkaisukysymykseen olisi vastattava kielteisesti.

15 — "Beperkingsregel", "règle de limitation".

12. Komissio toteaa aluksi, että ennakkoratkaisupyynnön esittänyt tuomioistuin viittaa asetuksen N:o 1408/71 12, 46 ja 46 a artiklaan, joista 12 ja 46 artiklaa on kuitenkin muutettu asetuksella N:o 1248/92 siten, että muutokset tulivat voimaan 1.6.1992; [16] lisäksi asetukseen N:o 1408/71 on lisätty uusi 46 a artikla. Tehtäessä valituksenalaista päätöstä 10.7.1991 sovellettiin asetusta N:o 1408/71 "vanhassa versiossaan". Ennakkoratkaisukysymystä on sen vuoksi ensin tarkasteltava valituksenalaista päätöstä tehtäessä voimassa olleiden säännösten perusteella. Asetuksella N:o 1248/92 lisättiin asetukseen N:o 1408/71 uusi 95 a artikla, jonka perusteella eläkkeet voidaan hakemuksesta määrittää uudelleen ottaen huomioon asetuksen N:o 1248/92 säännökset, joten kysymystä on tarkasteltava myös uusien säännösten perusteella.

13. Komissio on ennakkoratkaisukysymykseen vastaamista varten selvittänyt sekä ennen asetuksella N:o 1248/92 tehtyjä muutoksia voimassa olleet että sen jälkeen sovellettavat säännökset. Kyse on siitä, ovatko saksalainen Angestelltenversicherungsgesetzin mukainen eläke ja belgialainen eronneen puolison eläke sellaisia etuuksia, joita yhteisöjen tuomioistuimen oikeuskäytännön mukaan on pidettävä samanlaisina

16 — Komissio ilmoittaa tosin muutosten tulleen voimaan 1.7.1992, mutta 95 a artiklan 1 kohdan perusteella oikea päivämäärä on pakostakin 1.6.1992. Asetuksen N:o 1248/92 3 artiklan mukaan asetus tulee voimaan *Euroopan yhteisöjen virallisessa lehdessä* julkaisemisesta — 19.5.1992 — seuraavan kuukauden ensimmäisenä päivänä eli 1.6.1992.

etuuksina. On selvitettävä, onko etujen tarkoitus ja päämäärä sekä laskentaperusteet ja myöntämisedellytykset samat.

14. Saksalaisen eläkkeen tarkoituksena ja päämääränä on taata työntekijälle riittävät toimeentulon edellytykset hänen siirtyessään eläkkeelle. Laskentaperusteet ja myöntämisedellytykset perustuvat niiden vuosien lukumäärään, joiden aikana työntekijä tosiasiallisesti osallistui työelämään sekä sen vastikkeen suuruuteen, jota hän työstään tuolloin sai. Nämä perusteet koskevat perinteistä eläkettä.

15. Belgialaisen eläkkeen tarkoituksena ja päämääränä on sitä vastoin taata eronneelle aviopuolisolle, joka ei enää voi saada elatusta entiseltä puolisoltaan, riittävät toimeentulon edellytykset nimenomaan eläkeiän saavuttamisesta alkaen — tai jos avioliitto päättyy eroon eläkeiän saavuttamisen jälkeen, tästä ajankohdasta alkaen. Komission mukaan tämä eläke on korvaus siitä, että etuun oikeutettu ei voi enää saada elatusta entiseltä puolisoltaan, koska yksi myöntämisedellytyksistäon, että etuun oikeutettu ei solmi uutta avioliittoa. Eläke myönnetään samoin edellytyksin kuin jos eronnut puoliso olisi avioliittonsa aikana osallistunut työelämään työntekijänä.

16. Komissio viittaa asioissa Stefanutti [17] ja Coenen [18] annettuihin tuomioihin ja tekee niistä sen johtopäätöksen, että etuudet, jotka lasketaan ja myönnetään kahden eri henkilön vakuutushistorian perusteella, kuten käsiteltävänä olevassa tapauksessa, eivät voi olla samanlaisia etuuksia. Vaikka belgialaista eronneen puolison eläkettä onkin pidettävä henkilökohtaisena eläkkeenä, niin kuin etuun oikeutettu olisi itse osallistunut työelämään siten kuin hänen entinen aviomiehensä on tehnyt, on tässä komission mukaan kyse ainoastaan Belgian lainsäädännön muotoseikasta. Komissio katsoo sen vuoksi, että saksalaista Angestelltenversicherungsgesetzin mukaista eläkettä ja belgialaista eronneelle aviopuolisolle maksettavaa eläkettä ei voida pitää sellaisina samanlaisina etuuksina, joita tarkoitetaan asetuksen N:o 1408/71 vanhan version 12 artiklan 2 kohdassa tai asetuksen N:o 1408/71 uuden version 46 a artiklan 1 kohdassa.

*Yhteisöjen tuomioistuimen toimivalta*

17. Osoittaakseen, että yhteisöjen tuomioistuimen tehtäviin ei kuulu antaa luonnehdintaa belgialaisesta eronneelle aviopuolisolle maksettavasta eläkkeestä, vastaaja vetoaa asiassa Adlerblum [19] annettuun tuomioon, jossa yhteisöjen tuomioistuin katsoi, ettei sillä ole toimivaltaa "ratkaista ennakkoratkaisumenettelyssä kysymystä siitä, miten Saksan Bundesentschädigungsgesetzin (Saksan vahingonkorvauslaki) mukaan myönnettyä

17 — Asia 197/85, Stefanutti, tuomio 6.10.1987 (Kok. 1987, s. 3855).

18 — Em. asia 37/86.

19 — Asia 93/75, Adlerblum, tuomio 17.12.1975 (Kok. 1975, s. 2147).

etuutta Ranskan sosiaalioikeuden kannalta on luonnehdittava".

18. Asiassa Stefanutti yhteisöjen tuomioistuin katsoi, että kysymykset siitä, miten jäsenvaltion etuuksia on luonnehdittava jäsenvaltion lainsäädännön soveltamiseksi, ratkaistaan ainoastaan kansallisen lainsäädännön mukaan. Sen vuoksi on kansallisen tuomioistuimen tehtävänä arvioida sitä, mitä sen omassa lainsäädännössä tarkoitetaan päällekkäisillä etuuksilla ja miten sen omaa lainsäädäntöä sovelletaan niihin. [20]

19. Vakiintuneen oikeuskäytäntönsä mukaisesti yhteisöjen tuomioistuin katsoi asiassa Coenen annetussa tuomiossa, että ETY:n perustamissopimuksen 177 artiklan mukaisessa menettelyssä yhteisöjen tuomioistuimella ei ole toimivaltaa soveltaa yhteisön oikeuden sääntöjä yksittäistapaukseen eikä siten myöskään toimivaltaa luonnehtia kansallisen oikeuden säännöstä yhteisön oikeuden säännön perusteella; se voi kuitenkin esittää kansalliselle tuomioistuimelle kaikki ne tulkinnassa tarvittavat yhteisön oikeutta koskevat seikat, jotka voivat olla kansalliselle tuomioistuimelle tarpeen sen arvioidessa näiden kansallisten säännösten vaikutuksia. [21] Yhteisöjen tuomioistuimen olisi meneteltävä näin myös tässä asiassa.

*Asetuksen N:o 1408/71 soveltamisala*

20. Kantaja kuuluu epäilyksittä asetuksen N:o 1408/71 2 artiklassa tarkoitettuihin henkilöihin, joihin asetusta sovelletaan. Hän työskenteli palkattuna työntekijänä kahdessa yhteisön jäsenvaltiossa. Myös vastaaja katsoo, että kantajan itse ansaitsema eläke on laskettava asetuksen N:o 1408/71 perusteella.

*Vastaus ennakkoratkaisukysymykseen asetuksen N:o 1408/71 vanhan version perusteella*

21. Esitettyä ennakkoratkaisukysymystä on ensin tarkasteltava asetuksen N:o 1408/71 valituksenalaisen päätöksen tekoaikana voimassa olleen version perusteella. [22]

22. Asetuksen 12 artiklan 2 kohdan ensimmäisessä virkkeessä sallitaan lähtökohtaisesti kansallisten päällekkäisyyden estämissäännösten soveltaminen. Seuraavassa virkkeessä säädetään samanlaisten, muun muassa vanhuuden perusteella myönnettävien etuuksien

20 — Vrt. em. asia 197/85, 16 kohta.

21 — Vrt. em. asia 37/86, 8 kohta.

22 — Asian kannalta keskeiset säännökset on otettu tämän ratkaisuehdotuksen liitteeksi.

osalta poikkeus tästä periaatteesta. Viimeistään asiassa Fabrizii [23] annetun tuomion jälkeen on katsottava, että kuninkaallisen asetuksen nro 50 10 a pykälän säännös on 12 artiklan 2 kohdassa tarkoitettu päällekkäisyyden estämissäännös, vaikka tällainen arvio olisi ollut tehtävissä jo yhteisöjen tuomioistuimen aiemman oikeuskäytännön perusteella. [24]

23. Eläkkeen laskemisen osalta voidaan yhteisöjen tuomioistuimen asetuksen N:o 1408/71 12 artiklan 2 kohtaan ja 46 artiklaan [25] perustuvan laajan oikeuskäytännön nojalla, ottaen myös huomioon asetuksen N:o 574/72 7 artiklan [26], esittää seuraavat periaatteet:

— Jos eläke lasketaan ainoastaan kansallisten säännösten perusteella, sovelletaan myös kansallisia (ulkoisen) päällekkäisyyden estämissäännöksiä. [27]

— Jos eläke sitä vastoin lasketaan 46 artiklan perusteella, on asetusta N:o 1408/71 sovellettava kokonaisuudessaan, jolloin kansallisia päällekkäisyyden estämissäännöksiä ei sovelleta 12 artiklan 2 kohdan toisessa virkkeessä tarkoitettujen samanlaisten etuuksien osalta eikä myöskään 46 artiklan 1 kohdassa tarkoitettujen itsenäisten etuuksien osalta. [28]

24. Koska toimivaltainen laitos on 46 artiklan 1 kohdan toisen alakohdan mukaisesti velvollinen määrittämään etuuden määrän 46 artiklan 2 kohdan mukaisesti eli yhteisön oikeuden laskentatapaa soveltaen voidakseen sen jälkeen vertailla etuuksien suuruutta keskenään ja valita maksettavaksi eläkkeeksi niistä korkeamman, voi kansallisten päällekkäisyyden estämissäännösten soveltamatta jättäminen vaikuttaa edullisesti maksettavan eläkkeen suuruuteen.

25. Jos huomioon otettavat etuudet eivät ole samanlaisia, ei niitä koskevien kansallisten päällekkäisyyden estämissäännösten soveltaminen ole ilmeisestikään vastoin yhteisön oikeutta.

26. Kyse on siis siitä, onko belgialainen eronneen puolison eläke samanlainen etuus kuin Saksan vanhuuseläke, jolloin siihen voidaan soveltaa 46 artiklaa [29] ja jolloin kansalliset päällekkäisyyden estämissäännökset on

23 — Yhdistetyt asiat C-113/92, C-114/92 ja C-156/92, Fabrizii ym., tuomio 15.12.1993 (Kok. 1993, s. I-6707, 12 ja 40 kohta).

24 — Vrt. asia C-5/91, Di Prinzio, tuomio 18.2.1992 (Kok. 1992, s. I-897, 35 kohta) ja yhdistetyt asiat C-90/91 ja C-91/91, Di Crescenzo ja Casagrande, tuomio 11.6.1992 (Kok. 1992, s. I-3851, 21 kohta).

25 — Vrt. ratkaisuehdotuksen liitteen A osa.

26 — Vrt. ratkaisuehdotuksen liitteen A osa.

27 — Vrt. asia C-31/92, Larsy, tuomio 2.8.1993 (Kok. 1993, s. I-4543) ja em. asia C-5/91, Di Prinzio sekä em. yhdistetyt asiat C-90/91 ja C-91/91, Di Crescenzo ja Casagrande.

28 — Em. asia C-15/91, Di Prinzio, em. yhdistetyt asiat C-90/91 ja C-91/91, Di Crescenzo ja Casagrande sekä em. yhdistetyt asiat C-113/92, C-114/92 ja C-156/92, Fabrizii ym.

29 — Vrt. tästä kysymyksenasettelusta asia 171/82, Valentini, tuomio 5.7.1983 (Kok. 1983, s. 2157, 10 kohta).

jätettävä ottamatta huomioon tehtäessä vertailulaskelmaa.

27. Yhteisöjen tuomioistuin on tähänastisessa oikeuskäytännössä määritellyt *samanlaisia etuuksia* koskevat arviointiperusteet seuraavasti:

"Yhteisöjen tuomioistuimen vakiintuneen oikeuskäytännön mukaisesti kansallisten lainsäädäntöjen ominaispiirteistä huolimatta sosiaaliturvaetuuksia on pidettävä samanlaisina silloin, kun niiden *tarkoitus* ja *päämäärä* sekä *laskentaperusteet* ja *myöntämisedellytykset* ovat samanlaisia. Sitä vastoin yksinomaan muodollisia erityispiirteitä ei voida pitää etuuksien luokittelussa olennaisina tekijöinä." [30]

28. Tämän jälkeen on selvitettävä, ovatko belgialaisen eronneen puolison eläkkeen luokittelemista koskevat arviointiperusteet verrattavissa saksalaiseen Angestelltenversicherungsgesetzin mukaista perinteistä eläkettä koskeviin vastaaviin arviointiperusteisiin. Belgialaisen eronneelle puolisolle maksettavan eläkkeen, kuten jokaisen perinteisen vanhuuseläkkeen, tarkoitus ja päämäärä on varmastikin toimeentulon takaaminen eläkeiässä. Myöntämisedellytykset ja etuuden suuruus ovat lähtökohtaisesti niin perinteisen eläkkeen kuin myös belgialaisen eronneen puolison eläkkeen osalta riippuvaisia *etuuteen oikeutetun henkilökohtaisesta vakuutushistoriasta*. 21.12.1967 annetun kuninkaallisen asetuksen 76 pykälän lainsäädännöllinen kuvitelma [31] tekee belgialaisen eronneen puolison eläkkeen osalta mahdolliseksi sen, että avioliittovuodet voidaan laskea henkilökohtaisiksi työssäolovuosiksi.

29. Ne yhteiskuntapoliittiset syyt, jotka johtivat tämän säännöksen antamiseen, eivät muuta tämän säännöksen oikeudellista sisältöä. Vastaaja on esittänyt yksityiskohtaisesti Belgian avioero-oikeuden uudistamisen yhteydessä annettujen lainsäädäntötoimien oikeuspoliittisia perusteita. Belgiassa 21.12.1967 annetun kuninkaallisen asetuksen 76 pykälän tarkoituksena oli antaa eronneelle puolisolle henkilökohtainen oikeus, joka on pitkälti itsenäinen entisen puolison eläkeoikeuteen verrattuna.

30. Eläkkeen itsenäisyys ilmenee usealla tavalla. Vastoin komission esittämää mukaan ei lasketa niitä vuosia, jolloin entinen puoliso oli työssä vaan ne vuodet, jolloin etuun oikeutettu oli avioliitossa, joten etuun oikeu-

30 — Em. asia Valentini, 13 kohta, kursivointi tässä; vrt. myös em. asia Coenen, 10 kohta sekä em. asia Stefanutti, 12 kohta.

31 — Näin luokittelee myös vastaaja 21.12.1967 annetun kuninkaallisen asetuksen 75 pykälän säännöksen huomautustensa sivulla 5.

tettu täyttää itsenäisesti myöntämisedellytykset. Tämä näkemys ilmenee vastaajan esiin tuomasta [32] Belgian cour de cassationin 14.2.1994 antamasta tuomiosta, [33] jossa 21.12.1967 annetun kuninkaallisen asetuksen 75 ja 76 pykälän säännöksiä tulkittiin siten, että niiden perusteella ei ole katsottava eronneen puolison harjoittaneen samaa ammattitoimintaa kuin entinen puolisonsa. [34] Myöskään ammattitoimintaa harjoittaneen entisen puolison etuudet eivät vähene. Sen vuoksi olisi virheellistä väittää, että eronneen puolison eläke myönnettäisiin entisen puolison suorittamien maksujen perusteella tai että sitä olisi pidettävä osana entisen puolison saamaa eläkettä. Vakuutetut kantavat yhteisvastuullisesti tarvittavan taloudellisen lisärasituksen eronneen puolison eläkkeen rahoittamiseksi.

31. *Eronneen puolison eläkkeen itsenäisyys* ei estä sitä, että etuuden suuruus *lasketaan* määrällisesti niiden tulojen perusteella, jotka entisellä puolisolla oli huomioon otettavina avioliittovuosina siten kuin 21.12.1967 annetun kuninkaallisen asetuksen 77 pykälässä säädetään. [35] Eronneen puolison tosiasiallisten maksusuoritusten puuttuessa 21.12.1967 annetun kuninkaallisen asetuksen 76 pykälän oikeudelliseen kuvitelmaan perustuva eläke ja sen myöntämisen edellytykset määritetään pitkälle samoin edellytyksin, kuin jos eläke perustuisi omiin maksusuorituksiin, kun laskennallisena lähtökohtana ovat entisen puolisoiden tulot kyseisenä ajanjaksona. Etuun oikeutetun henkilökohtaisen vakuutushistorian ollessa laskentaperusteena saavutetaan pitkälle *myöntämisedellytysten* samanlaisuus.

32. Mielestäni ei ole täysin johdonmukaista väittää, kuten komissio on esittänyt, että belgialaisen eronneen puolison eläkkeen tarkoitus ja päämäärä ovat muut kuin saksalaisen Angestelltenversicherungsgesetzin mukaisen eläkkeen: komission mukaan eronneelle puolisolle maksettava eläke on korvaus siitä, että etuun oikeutettu ei voi enää käyttää entisen puolisonsa tuloja, mutta myöntämisedellytyksenä on, että hän ei solmi uutta avioliittoa. Uudelleen avioitumisen ajankohdalla ei ole mitään tekemistä sen kanssa, voiko etuun oikeutettu käyttää entisen puolisonsa tuloja vai ei. Edellyttäen, että hän voisi käyttää puolisonsa tuloja avioliiton jatkuessa, tämä käyttöoikeus päättyy viimeistään avioeroon, oletettavasti jo erilleen muuttoon, minkä vuoksi tähän ajankohtaan liitetään myös eläkeoikeudellisia vaikutuksia. [36]

33. Eronneen puolison eläke on ilmeisesti saanut vaikutteita yhteiskunnalle siirretystä

32 — Huomautusten sivu 5.

33 — Asia nro S.93.0083 F, ONP v. Szala Emilia, tuomio 14.2.1994.

34 — "...; que cette disposition ne prévoit pas que le conjoint divorcé doit être considéré comme ayant execercé la même activité que son ex-conjoint."

35 — 21.12.1967 annetun kuninkaallisen asetuksen 77 pykälän mukaisesti eläkkeen laskeminen perustuu vastikkeeseen, joka on 62,5 % aviopuolison vuositulosta.

36 — Tosiasiallisesti erillään asuvien aviopuolisoiden eläke, jota kantajan huomautusten mukaan maksettiin 1.6.1988 alkaen avioeroon asti.

elatusvelvollisuudesta. On johdonmukaista, että eläkeoikeus lakkaa uudelleen avioiduttaessa, koska avioliiton solmimisella syntyy henkilökohtainen oikeus saada elatusta puolisolta, joka puolestaan voi eläkkeensaajana itse mahdollisesti saada parempia etuuksia avioliiton solmittuaan; tämä puolison elatusvelvollisuus on ensisijainen "yhteiskunnalle siirrettyyn elatusvelvollisuuteen" verrattuna. Näiden päätelmien perusteella ei kuitenkaan voida vielä vastata ennakkoratkaisukysymykseen. Määräävää eläke-etuuden luokittelulle on sen objektiivinen, lainsäädännössä määritelty sisältö.

34. Tältä osin on belgialaisen eronneen puolison eläkkeen osalta lähdettävä siitä, että se on henkilökohtainen eläke, joka lain perusteella on samanlainen työntekijän eläkkeen kanssa. Samanlaistaminen viedään niin pitkälle, että eronneen puolison eläke liitetään osaksi etuun oikeutetun yhtenäistä vakuutushistoriaa. Samanlaisuudesta on myös osoitus kuninkaallisen asetuksen nro 50 eläkkeen laskentatapa, jonka oikeudellisena perustana tämän asetuksen 1 pykälän mukaisesti ovat työntekijän eläkkeeseen sovellettavat säännöt. [37] Asetuksen 10 a pykälän soveltaminen oli alkusysäys käsiteltävänä olevalle oikeusriidalle.

35. Eronneen puolison eläkkeen liittäminen osaksi yhtenäistä henkilökohtaista vakuutushistoriaa ja ylittävän ajanjakson rajoittaminen täyteen yksikköön on mielestäni osoitus siitä, että kyse on samanlaisesta etuudesta kuin perinteinen vanhuuseläke on. Samanlaiseen asemaan asettaminen perustuu tässä Belgian lainsäädäntöön. Kuninkaallisen asetuksen 76 pykälän mukaista kuvitelmaan perustuvaa samanlaistamista on johdonmukaisesti jatkettu eläkkeiden laskentaperusteen ja laskentatavan osalta. Kuninkaallisen asetuksen nro 50 10 a pykälän soveltaminen on osoitus ja seuraus samanlaistamisesta. Säännöksellä toteutetaan yhtenäisen vakuutushistorian periaate ja sen seurauksena eläke pienenee jo laskentaperusteiden soveltamisen seurauksena eikä eri oikeusperustan nojalla myönnettävien erilaisten etuuksien yhteenlaskemisen seurauksena. Asetuksen 10 a pykälässä on siten sekä sisäinen että ulkoinen päällekkäisyyden estämissäännös. Koska muodostettaessa yhtenäistä vakuutushistoriaa siihen voidaan liittää myös toisen jäsenvaltion lainsäädäntöön perustuva eläke, on katsottava, että belgialainen eronneen puolison eläke on asetuksen N:o 1408/71 46 artiklassa tarkoitettu eläke ja että kyseessä olevat eläkkeet ovat samanlaisia etuuksia.

36. Sen vuoksi on tässä vaiheessa katsottava, että saksalaista Angestelltenversicherungsgesetzin mukaista eläkettä ja belgialaista eronneen puolison eläkettä on pidettävä asetuksessa N:o 1408/71, sellaisena kuin se oli valituksenalaista päätöstä tehtäessä, tarkoitettuina samanlaisina etuuksina.

37. Täydellisyyden vuoksi on huomautettava, että yhteisön oikeuden mukaan lasket-

37 — "Dit besluit bedoelt een regeling te treffen:
1. voor rustpensioenen ten voordele van de werknemers die in België te werk gesteld zijn geweest ...;
2. ...;
3. ...;
Voor de toepassing van dit besluit worden met werknemers gelijkgesteld ... al de personen tot wie de toepassing van de sociale zekerheidswetgeving voor werknemers, wat de rusten overlevingspensioenen betreft, is uitgebreid."
"Le présent arrêté a pour objet d'organiser un régime:
1. de pensions de retraite au profit des travailleurs salariés ayant été occupés en Belgique ...;
2. ...;
3. ...;
Sont assimilés aux travailleurs salariés pour l'application du présent arrêté ... et toutes les personnes auxquelles l'application de la législation sociale des travailleurs salariés en matière de pension de retraite et de survie est étendue."

tavaan 46 artiklan mukaiseen eläkkeeseen sovelletaan myös yhteisön oikeuden mukaista päällekkäisyyden estämissäännöstä artiklan 3 kohdan mukaisesti.

*Vastaus ennakkoratkaisukysymykseen asetuksen N:o 1408/71 "uuden version" perusteella*

38. On kyseenalaista, onko asiaa arvioitava eri tavalla asetuksella N:o 1248/92 asetuksiin N:o 1408/71 ja N:o 574/72 tehtyjen muutosten perusteella. Näin voi olla, koska asetuksen N:o 1248/92 seitsemännessä perustelukappaleessa käytetään ilmaisua asetuksen N:o 1408/71 III osaston 3 luvussa olevasta "samanlaisten etuuksien" *uudesta käsitteestä*; lopputuloksena kuitenkin katsotaan, että tästä ei ole kyse.

39. Uudet säännökset vastaavat perusperiaatteiltaan aiempia säännöksiä, erityisesti siltä osin kuin yhteisöjen tuomioistuin on vahvistanut niiden sisällön oikeuskäytännössään. Kansallisten päällekkäisyyden estämissäännösten soveltaminen on 12 artiklan 2 kohdan [38] mukaisesti lähtökohtaisesti sallittua, "jollei tässä asetuksessa toisin säädetä". "Yhteisön oikeuden" mukaisen 46 artiklan 2 kohdan [39] perusteella laskettavan eläkkeen osalta 46 b artiklan 1 kohdan [40] mukaisesti ei sovelleta kansallisia päällekkäisyyden estämissäännöksiä samanlaisten etuuksien osalta. Laskettaessa "itsenäistä eläkettä" 46 artiklan 1 kohdan a alakohdan i alakohdan mukaisesti sovelletaan kansallisia päällekkäisyyden estämissäännöksiä ainoastaan kahdessa, 46 b artiklan 2 kohdan a ja b alakohdan mukaisissa tilanteissa. Käsiteltävänä olevassa asiassa kyse ei ole a alakohdan mukaisesta etuudesta, jonka määrä on riippumaton täyttyneiden vakuutuskausien kestosta, eikä b alakohdan mukaisesta etuudesta, jonka määrä lasketaan kuvitteellisen ajan perusteella, joka lasketaan vakuutustapahtuman ja tietyn myöhemmän ajankohdan välisen täyttyneeksi katsotun kauden perusteella.

40. On siis ainoastaan selvitettävä, onko käsiteltävässä asiassa kyse asetuksen N:o 1408/71 uuden version 46 a artiklan tarkoittamasta samanlaisesta etuudesta, jolloin 46 b artiklan mukaisesti kuninkaallisen asetuksen nro 50 10 a pykälää ei sovellettaisi. Kyseessä olevat etuudet eli saksalainen Angestelltenversicherungsgesetzin mukainen ja belgialainen eronneen puolison eläke olisi laskettava tai myönnettävä yhden ja saman henkilön täyttyneiden vakuutuskausien perusteella. Asetuksessa tarkoitettuina "vakuutuskausina" pidetään asetuksen 1 artiklan r alakohdan mukaisesti "maksukausia tai työskentelykausia tai itsenäisen ammatinharjoittamisen kausia, sen mukaan kuin ne on *määritelty tai tunnustettu vakuutuskausiksi siinä lainsäädännössä, jonka mukaan ne on täytetty tai niitä pidetään täytettyinä, ja kaikkia kausia, joita käsitellään sellaisina, jos niitä pidetään sanotun lainsäädännön mukaan vakuutuskausia vastaavina*". [41]

38 — Vrt. ratkaisuehdotuksen liitteen B osa.
39 — Vrt. ratkaisuehdotuksen liitteen B osa.
40 — Vrt. ratkaisuehdotuksen liitteen B osa.
41 — Kursivointi kirjoittajan.

41. Kuten edellä on jo käynyt selväksi, 21.12.1967 annetun kuninkaallisen asetuksen 76 pykälässä pidetään avioliittovuosia vakuutuskausia vastaavina ja ne on tunnustettu vakuutuskausiksi. Henkilökohtaisiin suorituksiin perustuva Saksan Angestelltenversicherungsgesetzin tarkoittama työssäoloaika ja 21.12.1967 annetussa kuninkaallisessa asetuksessa tarkoitetut avioliittovuodet, 75 ja 76 pykälässä vahvistetuin edellytyksin, oikeuttavat siten etuuksiin, joita on myös pidettävä 46 a artiklassa tarkoitettuina samanlaisina etuuksina.

42. Tätä arviota vahvistaa 46 a artiklan 3 kohdassa esitetty, jossa on säännös kansallisiin päällekkäisyyden estämissäännöksiin *sovellettavista* säännöistä. Kyseisessä kohdassa käytetään useamman kerran ilmaisuja "ansaitut etuudet" ja myönnettävien etuuksien "määrä", mikä viittaa siihen, että muiden säännösten perusteella myönnetyt muunlaiset etuudet on kokonaisuudessaan sisällytettävä vertailulaskelmaan. Kuten edellä jo mainittiin, käsiteltävässä asiassa ei kuitenkaan ole kyse siitä, että kulloistenkin jäsenvaltioiden säännösten perusteella ansaitut etuudet laskennan päätteeksi "lisätään sellaisenaan yhdeksi kokonaisuudeksi", vaan etuun oikeutetulle rakennetaan yhtenäinen vakuutushistoria; sen perusteella laskettavaan konkreettiseen etuuden määrään sovelletaan rajoitussääntöä jäsenvaltion lainsäädännön mukaisesti.

43. Sen vuoksi on katsottava, että saksalaista Angestelltenversicherungsgesetzin mukaista eläkettä ja belgialaista eronneen puolison eläkettä on pidettävä asetuksessa N:o 1408/71, sellaisena kuin se on muutettuna asetuksella N:o 1248/92, tarkoitettuina samanlaisina etuuksina.

## C — Ratkaisuehdotus

44. Edellä esitetyillä perusteilla ehdotan, että yhteisöjen tuomioistuin vastaisi ennakkoratkaisukysymykseen seuraavasti:

Saksalaista Angestelltenversicherungsgesetzin mukaista eläkettä ja Belgian 21.12.1967 annetun kuninkaallisen asetuksen 75 ja 76 pykälän mukaista eronneen puolison eläkettä on pidettävä asetuksessa (ETY) N:o 1408/71 tarkoitettuina samanlaisina etuuksina.

## Liite

*A — Asetuksen N:o 2001/83 (EYVL L 230, 22.8.1983) asian kannalta keskeiset säännökset*

12 artiklan 2 kohta:

"Jäsenvaltion säännöksiä etuuden vähentämiseksi, keskeyttämiseksi tai peruuttamiseksi tapauksissa, joissa ne menevät päällekkäin muiden sosiaaliturvaetuuksien tai muun tulon kanssa, voidaan soveltaa, vaikka oikeus sellaisiin etuuksiin on saavutettu toisen jäsenvaltion lainsäädännön mukaisesti tai tällainen tulo syntyi toisen jäsenvaltion alueella. Kuitenkaan tätä säännöstä ei sovelleta, kun se, jonka etua asia koskee saa samanlaisia etuuksia työkyvyttömyyden, vanhuuden, kuoleman (eläkkeet) tai ammattitaudin perusteella, jotka on myönnetty 46, 50 ja 51 artiklan tai 60 artiklan 1 kohdan b alakohdan säännösten mukaisesti kahden tai useamman jäsenvaltion laitoksesta."

46 artiklan 1—3 kohta:

"1. Jos palkattu työntekijä tai itsenäinen ammatinharjoittaja on jäsenvaltion lainsäädännön alainen ja jos edellytykset etuutta koskevan oikeuden saamiseksi on täytetty ilman, että 45 artiklan tai 40 artiklan 3 kohdan säännösten soveltaminen on välttämätöntä, tämän jäsenvaltion toimivaltainen laitos määrää sen soveltaman lainsäädännön mukaisesti etuuden suuruuden tämän lainsäädännön mukaisesti huomioon otettavien vakuutus- tai asumiskausien kokonaispituutta vastaavasti.

Tämä laitos laskee myös etuuden määrän, joka olisi saatu soveltaen 2 kohdan a ja b alakohdassa säädettyjä sääntöjä. Vain korkeampi näistä kahdesta määrästä otetaan huomioon.

2. Jos palkattu työntekijä tai itsenäinen ammatinharjoittaja on jäsenvaltion lainsäädännön alainen ja jos edellytykset oikeudesta etuuksiin eivät täyty ellei oteta huomioon 45 artiklan tai 40 artiklan 3 kohdan säännöksiä, tämän jäsenvaltion toimivaltainen laitos soveltaa seuraavia sääntöjä:

a) laitos laskee sen etuuden teoreettisen määrän, jota kysymyksessä oleva henkilö voisi hakea, jos kaikki vakuutus- tai asumiskaudet, jotka ovat täyttyneet jäsenvaltioiden lainsäädäntöjen mukaan, jonka alainen palkattu työntekijä tai itsenäinen ammatinharjoittaja on, olisivat täyttyneet kyseisessä jäsenvaltiossa ja sen soveltaman lainsäädännön mukaisesti sillä hetkellä, jolloin etuus myönnetään. Jos tämän lainsäädännön mukaan etuuden määrä ei riipu täyttyneiden vakuutuskausien pituudesta, määrä otetaan teoreettiseksi määräksi, jota tarkoitetaan tässä alakohdassa;

b) laitos määrää sen jälkeen etuuden todellisen määrän edellisessä alakohdassa tarkoitetun teoreettisen määrän perusteella ja tämän laitoksen soveltaman lainsäädännön mukaan ennen riskin toteutumista täyttyneiden vakuutus- tai asuinkausien pituuden suhteessa kaikissa kyseisissä jäsenvaltioissa ennen riskin toteutumista täyttyneiden vakuutus- tai asumiskausien kokonaispituuteen;

c) jos kaikkien kyseeseen tulevien jäsenvaltioiden lainsäädäntöjen mukaan ennen riskin toteutumista täyttyneiden vakuutus- tai asumiskausien kokonaispituus on pitempi kuin jonkin tällaisen valtion lainsäädännössä vaadittu enimmäiskausi täyden etuuden saamiseksi, tämän valtion toimivaltainen laitos ottaa soveltaessaan tämän kohdan säännöksiä huomioon täyttyneiden kausien koko-

naispituuden sijasta tämän enimmäiskauden; tämä laskutapa ei saa johtaa siihen, että tämä laitos myöntää kustannuksiltaan suuremman etuuden kuin sen soveltamassa lainsäädännössä säädetty täysi etuus;

d) ...

3. Sillä, jonka etua asia koskee, on oikeus 1 ja 2 kohdan säännösten mukaisesti laskettujen etuuksien kokonaismäärään 2 kohdan a alakohdan mukaisesti laskettujen etuuksien korkeimman teoreettisen määrän rajoissa.

Mikäli edellisessä alakohdassa tarkoitettu määrä ylitetään, kaikki 1 kohdan säännöksiäsoveltavat laitokset sovittavat etuutensa määrän vastaamaan suhdetta, joka kyseisen etuuden määrällä on 1 kohdan säännösten mukaisesti määrättyyn etuuksien kokonaismäärään."

Asetuksen N:o 1408/71 12 artiklan täytäntöönpanosta annetun asetuksen N:o 574/72 [42] 7 artikla:

"1. Jos henkilöllä, jolla on oikeus etuuteen jäsenvaltion lainsäädännön mukaan, on myös oikeus etuuksiin yhden tai useamman muun jäsenvaltion lainsäädännön mukaan, sovelletaan seuraavia sääntöjä:

a) jos asetuksen *12 artiklan 2 tai 3 kohdan* säännösten soveltamisesta seuraa näiden etuuksien pieneneminen tai samanaikainen keskeyttäminen, mitään niistä ei voi pienentää tai keskeyttää suuremmalla määrällä kuin on se määrä, joka

42 — Vrt. sosiaaliturvajärjestelmien soveltamisesta yhteisön alueella liikkuviin palkattuihin työntekijöihin, itsenäisiin ammatinharjoittajiin ja heidän perheenjäseniinsä annetun asetuksen (ETY) N:o 1408/71 täytäntöönpanomenettelystä annettu neuvoston asetus (ETY) N:o 574/72, sellaisena kuin se on muutettuna asetuksella (ETY) N:o 2001/83 (EYVL L 230, 22.8.1986, s. 86).

saadaan kun se summa, joka on pienentämisen tai keskeyttämisen kohteena sen lainsäädännön mukaan, jonka perusteella se maksetaan, jaetaan pienentämisen tai lakkauttamisen alaisten sellaisten etuuksien lukumäärällä, joihin kysymyksessä olevalla henkilöllä on oikeus;

b) kun kysymys on asetuksen *46 artiklan 2 kohdan mukaan* jäsenvaltion laitoksen työkyvyttömyyden, *vanhuuden* tai kuoleman (eläkkeet) *vuoksi myöntämistä etuuksista,* tämän laitoksen on otettava huomioon kaikki erilaiset etuudet ja kaikki tulot tai korvaukset, jotka saattavat johtaa tälle laitokselle maksettavaksi kuuluvan etuuden vähentämiseen tai keskeyttämiseen, *ei kuitenkaan asetuksen 46 artiklan 2 kohdan a alakohdassa tarkoitetun teoreettisen määrän laskemiseksi,* vaan yksinomaan asetuksen 46 artiklan 2 kohdan b alakohdassa tarkoitetun määrän vähentämiseksi tai keskeyttämiseksi. Kuitenkin vain tällaisen etuuden tulon tai korvauksen kokonaismäärän osa otetaan huomioon ja tämä osa määrätään suhteessa täytettyjen vakuutuskausien kestoon asetuksen 46 artiklan 2 kohdan b alakohdan mukaisesti;

c) kun kysymys on *asetuksen 46 artiklan 1 kohdan ensimmäisen alakohdan mukaan* jäsenvaltion laitoksen työkyvyttömyyden, *vanhuuden* tai kuoleman (eläkkeet) *vuoksi myöntämistä etuuksista,* tämän laitoksen on otettava huomioon, niissä tapauksissa, joissa asetuksen 46 artiklan 3 kohdan säännökset tulevat sovellettaviksi, kaikki erilaiset etuudet ja kaikki tulot tai korvaukset, jotka saattavat johtaa tälle laitokselle maksettavaksi kuuluvan etuuden vähentämiseen tai keskeyttämiseen, *ei kuitenkaan asetuksen 46 artiklan 1 kohdassa tarkoitetun määrän laskemiseksi,* vaan yksinomaan etuuksien, tulojen tai korvauksien määrän vähentämiseksi tai keskeyttämiseksi, joka seuraa asetuksen 46 artiklan 3 kohdan säännösten soveltamisesta. Kuitenkin vain tällaisen etuuden, tulon tai korvauksen määrän osa atetaan huomioon; tällainen osa saadaan soveltamalla tähän määrään kerrointa, joka on samansuuruinen kuin suhde sen etuuden määrän, joka saadaan asetuksen 46 artiklan 3 kohtaa soveltamalla, ja sen määrän, joka saadaan asetuksen 46 artiklan 1 kohdan ensimmäistä alakohtaa soveltamalla, välillä.

2. ..." [43]

43 — Kursivointi kirjoittajan.

*B — Asetuksen N:o 1408/71 (EYVL C 325, 10.12.1992) konsolidoidun version asian kannalta keskeiset säännökset*

12 artiklan 2 kohdan uusi sanamuoto:

"*Jollei tässä asetuksessa toisin säädetä*, etuuksien pienentämistä, keskeyttämistä tai peruuttamista koskevia jäsenvaltion lainsäädännön säännöksiä voidaan soveltaa muiden sosiaaliturvaetuuksien ollessa päällekkäisiä tai muun tulon vuoksi, vaikka tällaiset etuudet saavutettiin toisen jäsenvaltion lainsäädännön mukaan tai tällainen tulo ansaittiin toisen jäsenvaltion alueella." [44]

46 artiklan 1 kohta:

"Jos jäsenvaltion lainsäädännön mukaan vaaditut edellytykset etuuksia koskevan oikeuden saamiseksi ovat täyttyneet ilman, että 45 artiklan tai 40 artiklan 3 kohdan säännösten soveltaminen on välttämätöntä, sovelletaan seuraavia sääntöjä:

a) toimivaltainen laitos laskee sille kuuluvan etuuden määrän:

   i) yhtäältä ainoastaan sen soveltaman lainsäädännön säännösten mukaan;

   ii) toisaalta soveltaen 2 kohdan säännöksiä;

b) toimivaltainen laitos voi kuitenkin luopua a kohdan ii alakohdan mukaisesta laskemisesta, jos tämän laskemisen tulos, ottamatta huomioon eroja, jotka

44 — Kursivointi kirjoittajan.

syntyvät pyöreiden lukujen käyttämisestä, on sama tai pienempi kuin sen laskennan tulos, joka suoritetaan a kohdan i alakohdan säännösten mukaan, niiltä osin kuin tämä laitos ei sovella lainsäädäntöä, joka sisältää 46 b ja 46 c artiklassa tarkoitettuja sääntöjä päällekkäisyyden estämiseksi, tai jos edellä mainittu laitos soveltaa lainsäädäntöä, joka sisältää 46 c artiklassa tarkoitettuja päällekkäisyyttä koskevia sääntöjä edellyttäen, että sanottu lainsäädäntö määrää, että erilaiset etuudet on otettava huomioon vain tämän lainsäädännön mukaan täyttyneiden vakuutus- tai asumiskausien suhteessa tässä lainsäädännössä vaadittuihin vakuutus- tai asumiskausiin, jotta täysi oikeus etuuksiin myönnettäisiin ...”

2 kohta vastaa sisällöllisesti vanhan version 46 artiklan 2 kohdan a ja b alakohtaa.

3 kohta:

”Sillä, jonka etua asia koskee, on oikeus 1 ja 2 kohdan säännösten mukaan lasketuun korkeimpaan määrään kunkin jäsenvaltion toimivaltaiselta laitokselta tämän rajoittamatta niiden pienentämistä, keskeyttämistä tai peruuttamista koskevien säännösten soveltamista, joista säädetään etuuden myöntävässä lainsäädännössä.

Jos edellä mainittuja säännöksiä sovelletaan, vertailu tehdään soveltamisen jälkeen jäävien määrien kesken.”

Asetukseen sisällytetyssä uudessa 46 a artiklassa on työkyvyttömyyden, vanhuuden tai jälkeenjääneisyyden perusteella jäsenvaltioiden lainsäädännön mukaisesti myönnettyjen etuuksien pienentämistä, keskeyttämistä tai peruuttamista koskevia yleisiä säännöksiä. Säännöksen 1 ja 2 kohta kuuluvat:

”1. Tässä luvussa *samanlaisten etuuksien* päällekkäisyydellä tarkoitetaan kaikkien sellaisten työkyvyttömyys-, vanhuus- ja jälkeenjääneiden etuuksien päällekkäisyyttä, jotka on laskettu tai myönnetty saman henkilön osalta täyttyneiden vakuutus- tai asumiskausien perusteella.

2. Tässä luvussa *erilaisten etuuksien* päällekkäisyydellä tarkoitetaan kaikkien sellaisten etuuksien päällekkäisyyttä, joiden ei voida katsoa olevan 1 kohdan mukaan samanlaisia." [45]

Asetukseen sisällytetyssä niin ikään uudessa 46 b artiklassa on erityissäännöksiä, joita sovelletaan samanlaisten etuuksien ollessa päällekkäisiä kahden tai useamman jäsenvaltion lainsäädännön mukaan. Nämä säännökset kuuluvat:

"1. Jäsenvaltion lainsäädännön säännöksiä, jotka koskevat etuuksien pienentämistä, keskeyttämistä tai peruuttamista, *ei sovelleta etuuteen, joka on laskettu 46 artiklan 2 kohdan säännösten mukaisesti.*

2. Jäsenvaltion lainsäädännön säännöksiä, jotka koskevat etuuksien pienentämistä, keskeyttämistä tai peruuttamista, *sovelletaan 46 artiklan 1 kohdan a alakohdan i alakohdan säännösten mukaisesti laskettuun etuuteen ainoastaan*, jos kysymyksessä oleva etuus on:

a) joko etuus, jota tarkoitetaan liitteessä IV olevassa D osassa ja jonka määrä on riippumaton täyttyneiden vakuutus- tai asumiskausien kestosta;

tai

b) etuus, jonka määrä lasketaan täyttyneeksi katsotun riskin toteutumispäivän ja myöhemmän päivän välisen laskennallisen kauden perusteella ..." [46]

45 — Kursivointi kirjoittajan.
46 — Kursivointi kirjoittajan.